ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5052 — 16/29 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1902 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 26 ՁԷՄԱԶԻ ԻԼ. ԱԽԸՐ 1320 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5052

درعلیه‌ده غلطه‌ده ﴿ آره‌ولك ﴾ غزه‌تسی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է զրուցիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրգ.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20 — 20 ՓԱՐԱ. 20

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ՀԱ.

Մեր վարչական չրջանակին մէջ նշանակելի գործողութիւն մը չկար անցեալ շաբաթու, վասն զի Կրօն. Ժողովի նիստը տեղի չունեցաւ օգին զգժամութեան պատճառաւ, եւ Խառն Ժողովն ալ գրեթէ չկրցաւ զումարուիլ՝ եկեղեցական անդամներուն աւագ մասին բացակայութեան պատճառաւ։ Մինչեւ անգամ Տնտես. Խորհրդի անդամները յանձն չէին առած անձրեւոտ օդով Գումգաբու իջնել, իրենց շաբաթական նիստը կազմելու, երբ անդին Ուսուն. Խորհրդի անդամները, —որոնք հովանց ունէին,— կրցան գումարուիլ իրենց որոշեալ ժամուն եւ զբաղիլ ընթացիկ գործերով Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

Խառն Ժողովի օրակարգին առաջին խնդիրն էր այս անգամ, ինչպէս կրցայ տեղեկանալ, Բաղէշի Նորընտիր Առաջնորդին իր պաշտօնատեղին ուղեւորելու դժկամակութեան գործը. վասն զի գաւառին Վարչութենէն հեռագրով խնդրուած էր Տ. Եղնիկ վարդապետի փութացուցումը դէպ ի Բաղէշ, եւ Պատրիարքարանը չէր ուզած համերաձայնութեան յորդորով մը բաւականանալ, քանի որ Առաջնորդին ներկայութիւնը անհրաժեշտ եղած էր գաւառին եկեղեցական ու թեմական գործերուն կարգադրութեան մասին։ Կը հաւատան նաեւ թէ Խառն Ժողովը որ այս վերջին անգամ մտադրած էր կարուկ տնօրինութիւն մը հռչակել Տ. Եղնիկ վարդապետի կամաւոր, գուցէ նաեւ նպատակաւոր, ձգձմանց դէմ օրերով ամիսներով, — եթէ սակայն անձրեւի տեղատարափը չպաղեցնէր վերջին չորեքշաբթի օրուան Խառն Ժողովին այդ մասին ունեցած տաքուկ տրամադրութիւնը։

Նոյն տեղատարափին շնորհիւ յետաձգուեցաւ նաեւ Պուլկարիոյ հովուին ուղեւորութեան խնդիրը, որ օրակարգին մէջ երկրորդն էր այս անգամ, կ'ըսեն, թէ եւ հնութեան կարգով մէջտեղինը, պատմական ըլլալու մէկ մասն մնացած գրեթէ. վասն զի Պուլկարիոյ նախորդ առժամեայ հովուին վերադարձէն ի վեր մէկ երկու տարի սահած է ապահով, — եւ կ'արժէ յիշատակել թէ այսչափ ժամանակէ ի վեր Պատրիարքարանը փոյթ չէ տարած պատրաստելու համաւաւաւոր հրահանգները, որոնց կարեւորութիւնը զգացուցած էր Տ. Վանան վարդապետ, իր պաշտօնատեղին երթալէ առաջ։ Անդին սակայն լրագրական թղթակցութիւններ իրենց կարգին են դադրիր զգացնելէ Պուլկարիոյ թեմերուն մէջ՝ այցելու թէ մնայուն հովուի մը պէտքը կրթական ու եկեղեցական գործերու կարգադրութեան համար, որ դեռ ակախ կը մնայ քիչ մը Պատրիարքարանի օրաձգման շնորհիւ եւ... չատ մը ալ Տ. Վանան վարդապետի պատճառախնդիր յօժարութենէն։

* *

Իսկ Ռուսմն. Խորհուրդը իր վերջին նստին մէջ նկատողութեան առնելով Ռուսաց. Ընտրելեաց Քննիչ Ցանձնաժողովի տեղեկագիրը, արժան դատեց զանազան ատիճանի վիկայականներ տալ քառասունեռեք ընտրելիներու, որոնցմէ քսանեկուքը պիտի վկայուին իբրեւ բուն ուսուցիչ, Օգնական կամ Մասնագէտի օգնական, եւ մնացեալ քսանմէկը՝ ձեւադիտութեան կամ ձեռագործի իբրեւ Օգնական Մասնագէտ։

Դիտելի է որ Օգնական ուսուցչութեան երեսունվեց ընտրելիներէն տասնչորսը միայն յաջողած են քննութեանց մէջ, եւ ասոնցմէ ութը օրիորդներ անցեալ տարի աշակերտած են Բերայի Իսահան վարժարանին Լրացուցիչ Դասընթացքի միայնում եւ Միւնիխենում, յայտնի Պիլօտիի մօտ։

* *

Ռուսաց մի հեղինակաւոր Ընկերութիւն (*), որ մի քանի անգամ իր վրայ է վերցրել խոշոր ձեռնարկութիւններ եւ ապրդութեամբ պահել, այս օրերումս նոր խանձեռնութիւն է յանձն առել մշակելու մի ծրագիր՝ ծերութեան օրերում տապահովութիւն տալու նպատակով։

Ապահովել աշխատաւորին, բանւորին— աւելացնում է այդ լուրը հաղորդող թերթը— դա նշանակում է կատարել մի մեծ արդարութիւն, դա նշանակում է բարոյական մեծ հանդատութիւն եւ մխիթարութիւն տալ հասարակութեան, որ չէ կարող անտարբեր կերպով նայել, թէ ինչպէս նրա նախկին ուժեղ, արի աշխատաւորը պէտք է իր ծերութեան օրերում ղրկւած լինի իր օրական ապրուստից, իր ամենակարեւոր պահանջներին լիութիւն տալու կարողութիւնից։

* *

Ներկայ օգոստոս 1ին, որպէս հաղորդում են լրագիրները, Օտեսայում երկար հիւանդութիւնից յետոյ մեռաւ Հնդկէտի (Կրիմում) մեծանուն կղզեւոտատեր իշխան Գրիգոր Մանուկ-բէյ՝ որսի պատիւից, եւ մի քանի օրից (6ին) տեղափոխւելով Օտեսայից, հանեն յանձնեց իր տոմական դամբարանում, որ Հնդկէտի եկեղեցու ներքնայարկումն է։ Հանդուցեալի մասին մի քանի տեղեկութիւններ տալիս է Օտեսայից Յովհաննէս քահանայ Աբրահամեան։ Մանուկ բէյ—վերջինի ասելով— իր տոմի արական սեռի վերջին ներկայացուցիչն էր։ Թաղման հանդէսը կատարեց ինքը՝ թեմական Առաջնորդը եւ պատարագին երգում էր Գրիգորասալի հայ օրիորդներից եւ երիտասարդներից Զուարեան քահանայի կազմած քառաձայն խումբը։ Թեմական Առաջնորդը մի հակիրճ դամբանականով բացատրեց Մանուկ բէյի տոմի արժանիքները։ Հանդուցեալը, ինչպէս եւ իր հայրն ու պապը, օժանդակում էր ինչպէս Կիշինեւի, նոյնպէս եւ Օտեսայի Հայոց դպրոցների. Էջմիածնին ամէն տարի ուղարկում էր 200 ռուբլի եւնս։ Հանդուցեալի կղզեւոտաներից շատերը եւ մեծ մասը արուած էին դեռ իր հօր ժամանակից շատ ձեռնտու պայմաններով հայ պօսեսորների, որոնց նա երբեք չէր ճնշում անբերրիութեան տարիներում եւ մի շարք հայ ընտանիքները այս կամայն պաշտօնով՝ նրա տնտեսութեամբ միայն ապրուստ էին հայթայթում։ Հնդկէտի եկեղեցին այդ տոմի շինածն է։ Մանուկ բէյ իր ամբողջ հարստութիւնը, մօտաւորապէս տասը միլիոն ռուբլի, կաակել է իր երեք քոյրերին, որոնք սակայն անզաւակ են։ Նրանցից երկուսը օտարահպատակ են եւ տիրող օրէնքի համաձայն չեն կարող անշարժ կայք ունենալ Ռուսաստանում, ուստի մտադիր են երկու երեք տարուայ ընթացքում ամէն ինչ իսպառ վաճառել։ Թեմական Առաջնորդը, առաջարկել է Բեկի քոյրերին յաւերժացնել իրանց վաղամեռիկ եղբօր եւ ամբողջ տոմի յիշատակը մի բարի, աղքատասիրական եւ կրթասիրական գործով եւ օրինակ է բերել իրենց հօրեղբօր Ծարատ —բէյին, որ Պարիզում իր մահկանացուն կնքելիս կտակել էր 75 հազար ռուբլի Լազարեան ձեմարանի։ Հանգուցեալի քոյրերը խոստացան կատարել, ինչ որ հնարաւորութիւն կ'ունենան, փութաջրաձար խորհրդակցելով յետոյ, առարկելով միայն, որ դեռ իրանք ժառանգութեան իրաւունքի մէջ չեն հաստատուած։ Բեկի հարուստ ղրագարանի ուսերէն գրքերի բաժինը, համաձայն իր կտակի, նուիրուած է Օտեսայի համալսարանին, իսկ հայ. բաժինը, որ պարու-

(*) «Ռուսաց արդիւնագործութեան եւ առեւտրական նպաստող Ընկերութիւն»

նակում է իր մէջ 82 գրուած քներ 1735–1860 թ. համաձայն թեմական առաջնորդի առաջարկութեան, նուիրեցին Էջմիածնի ճեմարանի։ Դրանց թուումն են եւ բեկի հօր ու պապի նամակները եւ Ս. Խաչ. Լազարեանի գրութիւնները։ Այդպիսով — աւելացնում է իր տուած տեղեկութիւնների վերջում յարգելի քահանան — մի հարուստ եւ բարձր տոհմ ազգով հայ, բայց Հայերին չատ քիչ ծանօթ, իսպառ չքանում է, առանց խորը բարեսիրական եւ կրթասիրական հետքեր թողնելու մեր մէջ, եթէ հանդուցեալի քոյրերը չմտածեն այդ մասին։

* *

Նուիրեալ Աբազրենի թերթը հաղորդում է թէ ֆրանսական հանրապետութեան նախագահը չնորհել է Աղեքսանդր Մանթաշեանին պատուոր Լեգէոնի շքանշան մի խոշոր նուիրատուութեան համար, Մարսիլիա կղզու վնասուած ազգաբնակութեան օգտին։

* *

Օգոստոս 31ին լրանում է յիսնամեակը այն օրից, երբ ռուս նշանաւոր վիպագրող կոմս Լ. Տոլստոյ առաջին անգամ հանդէս եկաւ գրական ասպարէզ։ 1852 թուի օգոստոս 31ին դուրս եկաւ Սովրեմենիկի ամսագրի այն համարը, որի մէջ տպագրուած էր Տոլստոյի «Իմ երեխայութեան պատմութիւնը» գրուածքը «Լ. Ն.» ստորագրութեամբ։

ԱԲԵՂ. ԱՊՈՒԼՍԵԱՆՑ

ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴՐԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Դպրոցական անցեալ տարեշրջանի վերջերն էր որ քաղաքիս Ս. Խաչ թաղի վարժարանի աշակերտներու Մայրենի լեզուի քննութեան առնն լեզուական վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ՝ նոյն դասի ուսուցչին եւ Ս. Յովհաննեան վարժարանի տեսուչ Պ. Թովմաս Ահմէնեանի միջեւ, որ իբրեւ քննիչ հրաւիրուած էր սոյն հարցաքննութեանց. իրողութիւնը բացատրեմ. «Հոն կը տեսնուէին նորաձին հորթեր» նախադասութիւնը լուծելու առնն աշակերտը կ'ըսէր թէ կը տեսնուեին բայը կրաւորակերպ չէզոք է. բայց միւսներ քննիչը քանիցս կրկնեց թէ այդ տեղը բայը անպատճառ կրաւորական է եւ ոչ երբեք կրաւորակերպ չէզոք, քանի որ տեսնել ներգործէն առաջ կու գայ, ջանալով այսպէս հաստատել որ անհերեւոյթին ուիլ վերջացած ըլլալը ակներեւ արպացոյց մը է իր գիտցածին. դասին ուսուցիչը պատշաճօրէն դիտել տուաւ ուիլ վերջաւորութեամբ չենուած բայերու գործածութեան երկու որոշ կերպերը. ասոր վրայ մեր քննիչը լռութեամբ անցաւ. բայց յետոյ կ'իմանանք որ այդ բերանացի բացատրութիւնները չեն բաւեր մեր հայկաբան (*) քննիչին գոհացուցմ տալու։

Հրապարակաւ ալ գրեցինք նոյն նիւթին վրայ, բայց դժբաղդաբար իր դիտցածէն մաղի չափ չչեղուէն կամ իր կարծիքը փոխել չուզուէն զատ՝ ելեր կը պնդէ դեռ իր ըսածին վրայ։

Պ. քննիչը անչուշտ պիտի ներէ մեզ՝ իրեն դիտել տալու թէ այս տեսակ առիթներու մէջ լոկ վճռական պատգամներ որոտալը չատ ճշգիմ զաղափար մը կազմել կու տայ իր մասնաւորական պաշարին վրայ՝ իմաստն իր լեզուական հմտութեան։ Պէտք է, անհրաժեշտ է հարկ եղած պատճառաբանել բացատրութիւնները տալ, հաստատելու համար քերականական այս ու այն կէտը. տակէ խուսափիլը իր մտքի աղքատութիւնը երեւան կը հանէ եւ ոչ ուրիշ բան։ Այս անգամ դարձեալ բացատրութիւն կուտանք խնդրին առարկայ եղող նիւթին վրայ, յուսալով որ այս տողերը քիչ մը մերձենալի կ'ըլլան մեր քննիչի խելապատակին։

Ուիլ վերջաւորած բայերը երկու կերպ գործածութիւն ունին մեր լեզուին մէջ. կրաւորակերպ չէզոք եւ բուն կրաւորական. առաջին պարագային մէջ են բոլոր այն բայերը, որոնք չէզոքի իմաստ ունին եւ իրենց վերջաւորութիւնովը միայն կրաւորականի ձեւը առած են. այս ձեւերէն խարեուելու չէ. կրնար տարաբանութեան դիմել եւ քերականութիւնը դերադանցապէս տրամաբանական դիտութիւն կրնայ համարուիլ։

Թուրքերէն կը թարգմանուի կեօրիւնիրլեր իսի. կեօրմեք ներգործական (մութեատի) է, կեօրիւլմեք կրաւորական (մէճհուլ) է, իսկ կեօրիւնմեք՝ կրաւորակերպ չէզոք (մութավաթ). այս վերջին պարագան բացայայտ կերպով կը ցուցնէ թէ վերոգրեալ պարբերութեան մէջ բայը գործածուած է իբրեւ կրաւորակերպ չէզոք. այս մասին ուրիշ բացատրութիւններու չենք մտներ։ Ցիշեալ նախադասութիւնը չեմ մտներ։ Ցիշեալ նախադասութեան մէջ բայը կրաւորակերպ չէզոք ըլլալ կ'երեւի եւ ոչ թէ կրաւորական, սա պարզ պատճառով որ այստեղ խօսքը մէկէ մը տեսնուելու իմաստ չունի. միայն ուրիշ քանի մը օրինակներ մէջ բերեմ, թերեւս աւելի համոզական ըլլան. Սա տղան քանի մը օր չտեսնուեցաւ. դուք այսօր մի տեսնուիք. դիպուածով հոն զբաղուեցայ, լաւ է որ մենք հոս չդտնուինք եւն. եւն.։ Բուն կրաւորականները այն բայերն են որոնք ուրիշէն բան մը կրել նշանակեն. օր. համար բարի տղան կը կը վարձատրուի ուսուցչէն եւն.։

Զանց կ'ընենք այս բայերուն ուրիշ գործածութեանց վրայ խօսիլ։

Այս մասին մեր դիտողութիւնը ըստ բաւականի պարզեցինք, յուսանք որ ձեր ալ համոզումը կ'ըլլայ։ Հակառակ պարագային, խոնարհաբար կը խնդրեմ մեր յարգելի մասնագէտ-քանաչէրներէն Գէրպէրեան էֆէնտիէն, Յակոբ Գուրգէն էֆէնտիէն եւ ուրիշներէ որ հաճին լուսաբանել խնդիրը համոզկեր փաստերով. անոնք աւելի հեղինակաւոր պիտի կրնային լուծել այսօրինակ քերականական հարցերը։

Գանք տէարդ բառին, որ սոյն հարցաքննութեանց միջոցին իբր օրինակ տրուեցաւ աշակերտի մը կողմէ s մտնիկին գործածութեան համար. սա ալ մեր կողմէ յերիւրուած քմածին բառ մըն է եղեր եւ մեր աշխարհաբար լեզուին մէջ գոյութեան իրաւունք չունի եղեր. յիտակը ըսելիք չկայ այս կտրուկ վճռին. ասիկա ոչ ցաւալի է, ոչ զարմանալի եւ ոչ ալ ծիծաղելի, այլ պարզապէս ողորմելի տգիտութեան եւ վէճ յաւակնոտութեան արդիւնք է. ով իրաւունք տուեր է մեր հնամենի քննիչին իրեն անախորժ թուած բառերը վտարելու գործածական լեզուէն, գոնէ անգամ մը չխորհեցաւ, Աւետիսեան բառարանն մըն ալ չունի քովը՝ իր պարզութիւնը այս անգամ ալ պարտկելու եւ իր հայկաբանի կեղծ դիմակը առնն մըն ալ չարուն նակելու համար. կը ցաւինք որ լռելու գեղեցիկ առիթ մը կորանցուցեր է այդ օրը։

Ասանկ արտառոց եւ հինաւուրց պատուելիական մնամէջ դիտողութիւններ ընելու սովորութենէն աւելի պիտի արժէր արդի աշխարհաբարը՝ քիչ մը աւելի մշակել, որով մեր քննիչը ձախող առիթը չէր ունենար ասանկ խեղճ ու կրակ պարագաներու մէջ հրապարակ իյնալու եւ քիչ մը աւելի անդին անցնելով իր հեղինակած չոր ու ցամաք քերականութենէն, որուն ճակատը անպատշաճօրէն գրած է «Հայ դպրութեանցուսուցչի»խաղաքչական մակդիրը, լուրջ ուսումնասիրութիւններ ընել արդի լեզուի գանձերուն վրայ, իրաւ որ ամէն նեղութիւն պիտի արժէր եւ իր խեղճ աշակերտները՝ սա démodé (գէթ

—Մէհ, ոչ, չնորհակալ եմ։
—Անխօսնի ջո՞ւր։
—Ո՛չ, ո՛չ։
—Բայց չեմ կրնար մինակ ձգել քեզ։ Սպասուհիներն ալ քոնքէթիի պայքարին մասնակցելու կ'երթան։
—Կ'աղաչեմ, սիրելիս։ բան մը չէ կ'անցնիր։ Ձեզի պիտի միանամ, եթէ աւելի ազէկ զգամ ինքզինքս։
—Շատ մտահոգ պիտի ըլլամ։
—Ո՛չ, ո՛չ, դուն գնա։ Ա՛յ, ա՛յ, կարծես թէ չիշի կատրուանք կլլեր եմ։
—Ժաք, ըսաւ Ռօզ կարուկ չեչտով մը, որպէսզի տուի, դուրս չպիտի ելլեմ։
—Ինչպէս որ կ'ուզես, բայց մեղք է այդպիսի զուարճութիւն մը կորսնցնել։ Դէթ քիչ մը տունի համար գնա։ Կ'ապահովցնեմ քեզ թէ քիչ մը յետոյ պիտի անցնի տարաբութիւնս։
—Եթէ վատան ըլլամ, ըսաւ Ռօզ տատամսոտ չեչտով մը։
Այդ օրը նիս խոշ ուրախութեան մը գիրկը թաղուած էր. ամէն ոք դիմակաւորուած ու քոնքէթիթիով բեռնաւորուած, փողոցներուն մէջ կը թափառէր, որոնք ճեր ճերմակ եղած էին. իրիկուան դէմ կարծես թէ ձիւնած իր քաղքին վրայ։
Լանսոյի մը աղմուկը վիլլային պարտէզին մէջ, վերջ մը տուաւ Ռօզի չուրումին։
—Ահա կուգան քեզ փնտռելու, ըսաւ Ժաք։
Ռօզ պատուհանէն վար ծռեցաւ. կառքը չբեզ ու միանդամայն այլանդակ երեւոյթ մը ունէր։ Ոչոր կնդուղով կառապան մը, դէմքը ծածկուած աղցանի տեսակ մը կողոզով, բռնած էր ձիուն սանձերը, որոնք ծածկոյթներ ու գլխանոցներ կը կրէին։ Կառքին բարձերուն վրայ փռուած էր օթոց մը։ Երեք դիմակաւորներ ծաղրական նշաններ ու մեծարանքներ կ'ընէին, որոնցմէ մէկը դեղին երկար վերարկու մը հագած էր՝ սըրածայր քարիւրոնով, իսկ մնացեալ երկուքը տոմնօ եղած, մէկը կանչ ու միւսը եղրեւանիի դոյնով։
—Ֆէրմօն, Լիւսի Հարթլի ու բարեկամուհի մը, ահա՛ կառքին մէջ դտնուողները։ Դնա՛, սիրելիս։ Եթէ աղէկնամ ժամի մը, ձեր դտնուած պաշտգամը կուգամ։
—Ամէն դիմակաւորներ ինքզինքնին ներկայացնելու դէմքին վրայ։ Ռօզ դուրս ելաւ սենեակէն ու գնաց միանալ հիւրերուն։ Ժաք պատուհանին ապակիներուն ետին դարձած, տեսաւ որ դիմակաւորները խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրին կնոջը, որովհետեւ առանձին էր։ Դիմակաւորներէն մէկը Ֆերմօն ուղեցաւ վար իջնել եւ Ժաքի սենեակը ելլել։ բայց ուրիշ դիմակաւոր մը թող չտուաւ, առարկելով թէ անօգուտ էր։ Կառքը ճամբայ ելաւ ու քիչ յետոյ անհետացաւ Ժաքի աչքերէն։
Ժաք լսեց որ իրենց յարկաբաժնին դուռները կը գոցուին ու սպասուհիները կը մեկնին ճամպարանքով։ Ժաք ծիծաղկոտ դէմքը առած, ծածանի ոտտուններ ըրաւ եւ հիւանդ մարդու մը նամար զարմանալի եղող արագաշարժութեամբ մը՝ բիւերդի զգեստով ծպտեցաւ. չաքարի կոնի նմանող գլխարկ մը դրաւ, քոնքէթիթի տոպրակ մը առաւ եւ սենեակէն դուրս խոյացաւ։ Սանդուխին առտրոտը, Ժաք զարնուեցաւ մաք-ֆարլան հագած դիմակաւորի մը, որ անգլիական դեղին մօրուք մը դրած էր։
—Մէհ, ներողութիւն, ըսաւ Անգլիացին, որ թաղելի դերկոմին ձայնն ունէր։
Ժաք ճանչցաւ զայն, որովհետեւ դերկոմը յայտնած էր թէ ինչ կերպարանքով պիտի ծպտէր։
—Վեր ելիր, վեր ելիր, մրմնջեց Ժաք քիթն տակէն, արագօրէն հեռանալով։
Իր ծպտումին տեսակը չէր յայտնած Ժաք, որ վերջին պահուն, թաթիէնակ ձանթի դերձակին գնաց էր ծպտումի զգեստները։ Թաղելի դերկոմը չէր կրցած ճանչնալ Ժաքը։ Բայց այս վերջինը էր դիտեր թէ դերկոմը հանդիպած էր քիչ մը առաջ վիլլայէն մեկնող լանտոյին եւ թէ Ռօզին խնամած էր իր անհանգստութիւնը։ Հետեւաբար դերկոմը պիտի հետաքրքրուեր եւ պիտի ջանար հասկնալ թէ ով էրեն դէմ ելլելը ասանդուխին վրայ։
—Բարեբաղդաբար չճանչցաւ զիս. եթէ վայրկեան մըն ալ տուր մնար, սենեակիս մէջ պիտի գտնէր զիս։

(Շարունակի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (23)

ՌՕԶ-ՎԻՐԳՈՒՐ-ՄԱՐԳԱՐԻԹ

ՆԻՍԻ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ

Ի

Ժաքիրիւս ամէն ինչ ցոյց տուած էր իր հաստատութեան մէջ եւ ամէն բան ինչ բացատրած։ Թաղէվ դերկոմը յարմար առիթ մը նկատելով՝ պահ մը մէկդի առած էր Ժաքիրիւսը, խօսելու համար անոր հետ. կրցած էին համաձայնութեան մը յանգիլ։
Ժաք իր նախկին սիրուհիին՝ Լիլի վրայ կը խորհէր, իսկ Ռօզ դայթակղած Լիւսիի յոսորա կերպարանքին համար, Ամերիկուհիները չատ անմիտ կը գտնէր։
Ժաքիրիւս խօսք առաւ Ֆէրմօնէն, յաջորդ օրը իր հետ ճաշելու։ Դալով օրիորդ Արապէլլայի, որոշուած էր որ ընդհուպ պիտի սկսէր արեւու լոգանքներ կատարել։

Ը

—Ա՛յ, ա՛յ, կը գոչեր Ժաք։
—Ինչ է, սիրելիս։
—Ես ինչպէս կրնամ ապրիլ ասանկ ամիսներ։ Ամբողջ ամիսներ ինչպէս կրնամ ապրիլ։ Ինչ ինչ ամիսներ։ Ինչ ինչ ամիսներ։
—Ինչ ամիսներ։
—

թիւններ ուզեց այն տեղերու մասին, ուր կրնան ընդծովեայ չոգենաւերու եւ թորփիլաւերու համար կայաններ հաստատել։ Բիչ վերջը ճամբայ ելաւ դէպ ի Բարիզ։

—Պ. Տընի Բոչէն, նամակ մը ուղղելով Տեսպի, կը յայտարարէ թէ եւս առած է իր ընկերք հարցանդումը ծովային ու պատերազմական նախարարներուն բանախօսութեանց համար։ Պ. Տընի Բոչէն կը յարէ թէ օտար երկիրներու ու Եւրոպայի մէջ բնաւ կարեւորութիւն չեն տար այդ երկու նախարարներուն խօսած ճառին եւ թէ Պ. Բռնպ երբ յայտարարեց որ նախարարապետին ճառերը միայն արժէք մը ունին, հաստատեց Եւրոպայի կարծիքը այդ մասին։ Երեսփոխանը կը յարէ թէ Պ. Բռնպի պէս Մորդրդարանին մէջ եթէ յայտարարէ թէ բանախօսութեան մէջ եղած այդ կարգի զանցառութիւններ «հացկերոյթներու հաղորդիչ ջերմութեան» արդիւնքն են, փոթորիկ պիտի ծագէր ու ի կարգ պիտի հրաւիրուէր։ ուստի ուրիշներուն պէս նախամեծար կը համարի թէ միջադէպը որ եւ է կարեւորութիւն չունի։

ՊԵԼՃԻՐԱՑԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ԿՏԱԿԸ

Կտակին բացումը.— Թագուհիին կտակածները։

Պրիւսէլ, 24 սեպտ.— Այս առտու, Պրիւսէլի արքայական պալատին մէջ բացուեցաւ Պէլճիքայի թագուհիին կտակը, ի ներկայութեան նախագահ առենի նախագահին՝ Պ. Պուլենոի, նոտար Պ. Հիւրբէլի եւ պառն Կոթինէի։ Բնականաբար կտակին բնագիրը չհաղորդուեցաւ. միայն սա յայտնի է թէ թագուհին իր տասերկու ձիերը կտակած է իր սենեկապետ պառն Կոթինէի։ Իր բոլոր զոհարեղէնները՝ սաներուն։ Սայի եկեղեցւոյ ուսադիրքին՝ նշխար մը կը ձգէ։ Բաւական կարեւոր գումարներ կը կտակէ իր ծառաներուն։ Բան մը չէ կտակած Պրիւսէլի եւ Լաքէնի աղքատներուն, բայց կարեւոր գումար մը ձգած է Սայի աղքատներուն։ Կտակակատարներն են պառն Կոթինէ եւ Հանրի տը Կրիւն կոմսը, նախկին պատուոյ ասպետ թագուհիին։ Կտակը ինքնագիր է եւ երեք օրինակ պատրաստուած է, որոնցմէ մէկը պառն Կոթինէի քով կը գտնուէր։ Իր կտակին մէջ թագուհին փափաք կը յայտնէ որ իր յուղարկաւորութիւնը չատ պարզ ըլլայ եւ իր դագին քով թաղուի։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓԻՒՆԻ

Բաւական միլիոն ոսկիի փոխառութիւն մը.—Պոռ գերիներ.—Պատուիրակութիւն մը.—Զրոյցի մը հերքումը.— Պ. Շթայն։

Լոնտոն, 24 սեպտ.— Լրագրի մը ըսածին նայելով, 20 միլիոն անգլիական ոսկիի փոխառութիւն մը պիտի կնքուի հանրօգուտ շինութեանց համար։ Այդ փոխառութիւնը որ անշատ է պատերազմի պարագէն, ափրիկեան նոր գաղթավայրերու երկաթգիծին վրայ պիտի բարդուի։

—Օրաթալա նաւը, որ Սառեմբերտէն հարաւային Ափրիկէ մեկնեցաւ, Աէնթ-Լուկն պիտի հանդիպի, ուրկէ հազար պոէր գերիներ պիտի առնէ։

—Երէկ, Լիվերբուլէն Քանատա մեկնեցան երկու պոէր պատուիրակներ, իրենց կիներով. առանք պաշտօն ունին քննութիւն կատարելու Քանատայի մէջ, պոէր գաղթականներու հաստատման մասին։ Այդ պատուիրակներուն իրր աջակից՝ կառավարութեան կողմէ նշանակուած է Քիրքբաթրիք հարիւրապետը, որ կ'ընկերանայ անոնց։

—Պէրլինի Բորթուկէզ դեսպանատունը նորէն կը յայտարարէ որ անհիմն է այն լուրը թէ Տէկլաոա ծովախորշը կամ Ափրիկէի մէկ ուրիշ նաւահանգիստը վարձու տրուած է Անգլիոյ։ Բորթուկէզ կառավարութիւնը երբեք չպիտի հաւանի այդպիսի բանի մը։

—Պ. Շթայն երէկ Շվէյնիկէէ մեկնեցաւ դէպի Քլարէա-Մոնթրէօ (Զուիցերիա)։ Զօրավար Պոթա, Պ. Պ. Լէյտս եւ Վէսէլս կայարանին մէջ կը գտնուէին, բարի գալուստ մաղթելու համար։ Ուխտէեթի մէջ, Պ. Վան Պրոխոյէն կայարան երթալով, Պ. Քրիւկէրի կողմէ տեղեկութիւններ առաւ Պ. Շթայնի առողջական վիճակին վրայ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Պ. Ռուզվէլթի հաճած պաւարը.— Բժշկական գործողութիւն.— Պ. Ռուզվէլթի խօսած ճառերը։

Ուաշինկթըն, 23 սեպտ. — Նախագահ Ռուզվէլթի արեւմտեան նահանգներու մէջ կատարած ընդարձակ պտոյտը ընդհատուեցաւ յանկարծ։ Պ. Ռուզվէլթի պաւար մը հանած է ձախ սրունքին վրայ, Բիթոֆիլտի կառքի արկածին ատեն ստացած ճմլումներուն հետեւանքով։ Բժիշկները ըսին թէ անմիջական գործողութիւն մը անհրաժեշտ է։ Ինտիանաբոլիսի Սէնթ-Վէնսան հիւանդանոցին մէջ կատարուեցաւ գործողութիւնը. նախագահին առողջական վիճակը գոհացուցիչ է. պաւարը ծանր հանգամանք մը չունէր։ Աւասիկ գործողութեան մասին հրատարակուած պաշտօնական տեղեկագիրը.—«Գործողութիւնը, որ թեթեւ տեսակէ էր, ժամը չորսը քառասունրորդին անցած աւարտեցաւ։ Նախագահը չմարկացուցեցաւ, որ իր միտքի կորովը պահեց։ Գործողութենէն յետոյ, անկողնին վրայ գրուեցաւ։» Պ. Ռուզվէլթի գործողութիւնը կատարուած իրիկունն իսկ Ուաշինկթըն մեկնեցաւ։ Նախագահին անհանգստութիւնը մեծ չունի։ Գարնանէն առաջ բերաբ, թէեւ ամէն ոք գիտէ թէ ծանր հետեւանքներ չպիտի ունենայ։»

—Նախագահը, գործողութեան ենթարկուելէ առաջ, Տէդրուպի (Միչիկան) մէջ քանիսօսութիւն մը արտասանելով ջատագովեց Բուդոյի հետ փոխադարձութեան վրայ հիմնուած առեւտրական համաձայնութիւն ինքելու գործը, ինչ որ աղգային պարտաւորութիւն մը համարեց։ Պ. Ռուզվէլթ նաեւ ճառ մը խօսելով Լոկանսպորթի մէջ, բաւ թէ ոչ մէկ ազգ արմատական փոփոխութիւն կրնայ կրել կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ եւ թէ մաքսի յանախակի փոփոխումներ վնասակար կ'ըլլան։ Նախագահը յարեց թէ ճարտարարուեստի պէտքերը չատ յարաբերոյն են Մ. Նահանգաց մէջ, ուր մէկ տարիէն ի գլուխ կ'ելլէ այն առեւտրական ձեռնարկը, որ տասը տարիի կարօտ է Եւրոպայի մէջ։ Իրաց նոր վիճակներու մէջ պէտք է հին սկզբունքներ կիրարկել, առանց բուռն միջոցներու դիմելու եւ կուսակցական չաներէ առաջնորդուելու։ Պ. Ռուզվէլթ առաջարկեց մաքսային յանձնաժողով մը կազմել։

Ռ Ո Ի Ս Ի Ա.

«Բեդերսպուրկսքայա Կազէթա» լրագիրը.—Մաճառ արկած մը.— Հունձերը։

Բեդերսպուրկ, 23 սեպտ.—«Պաշտօնական Թերթը կը ծանոցանէ թէ ներքին գործոց նախարարութիւնը արգիլած է Բեդերսպուրկսքայա Կազէթա լրագրին ձեռքէ վաճառումը։

—Բեդերսպուրկէն Տէյլի Մէյլի քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ հինգ հարիւր գիւղացիներ հաւաքուած էին Վէրպա գիւղին մէկ կալորային մէջ, Մոսքուայի մօտ, հունձքի աւարտումը ասնելու առթիւ։ Մինչ ամէն ոք կը կը պարէր, կալորան, որ փայտէն էր եւ մեծ քանակութեամբ չոր խոտ կը պարունակէր, կրակ առաւ։ Իսկոյն ընդհանուր խուճապ մը առաջ եկաւ։ Կիները եւ տղաքը ոտնակոխ եղան երիկ մարդոց կողմէ, որոնք իրար կը հրմշտկէին, դուրս ելլելու համար։ Հարիւր յիսուն հոգի, երիկ մարդ, կին եւ տղայ մեռեր են մուխին մէջ խեղդուելով կամ ծանր այրուքներու հետեւանքով։ Բաղմաթիւ գիւղացիներ ալ ծանր վէրքեր ստացեր են։

—Պաշտօնական վիճակագրութեան մը նայելով, այս տարի ցորենի արտադրութիւնն է 810 միլիոն բուռ, հնձարը՝ 1,325 միլիոն, վարակը՝ 75 միլիոն եւ դարին՝ 375 միլիոն։ Եւրոպական Ռուսիոյ մէջ ցորենի ու հնձարի բերքը վերջին տարիներուն միջին քանակութենէն ուելի եղած են։ Վարակը միջին է, իսկ գարին՝ անցեալ տարիէն քիչ մը աւելի։

ԾԱՅՐԱԴՈՒՆՑ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ճաբոնի եղեւմուտը.— Չինու երկաթուղիներ.— Մարիինի մեհեանառը։

Թոքիօ, 23 սեպտ.— Մարտ 31ին աւարտող եւրոպական տարւոյն պաշտօնական վիճակագրութենէն կ'երեւայ թէ ճաբոնի հասոյթները եղած են 267,100,000 ենէն եւ ծախքերը՝ 266,800,000։ Հանրային պարտքի գլխաւորարին յատկացուած է 10 միլիոն ենէն։ Այս տարուան յորդառատ անձրեւները վնասեցին բրինձի բերքին, որ սովորականէն նուազ պիտի ըլլայ։ Միւս կողմէ մետաքսի վաճառականութիւնը չատ բարգաւաճ է։

Բեռին.— Եռան-Շի-Բայ ու Զինկ-Բինկի կուսակալը պատուիրակ կարգուեցան Ռուսերուն ձեռքէն ընդունելու՝ Շան Հայ-Բուանէն Նիան-Զուանկ երկարող երկաթուղին։

Հոնկ-Քոնկ.— Կ'ըսուի թէ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը խրատեր պահանջեր է Զինու կառավարութենէն՝ Ջնջել Քանթոնի մէջ մորֆինի նոր մենաւաճառը, վասն զի անոր գոյութիւնը հակառակ է պայմանագրութեանց։

ԹՈՒՐԻՆՈՅԻ ՊԱՆՔԱՆ

Սնանկութիւնը.— Իտալիոյ լրագիրները.— Կեղծ գործառնութիւններ եւ գայթակղեցիկ պարգեւներ.— Պ. Ֆիւրէնսի հեռասկզբութիւն մը.— Պ. Ժիւլ Ռոշի հեռագիրը։

Բարիզ, 24 սեպտ.— Երէկ ծանուցուեցաւ Թուրինոյի սեղանաւորական գայթակղութիւնը, Պանքօ-Սքոնթոյի վճռումներուն դադարումը, պանքային նախկին անօրէն Պ. Գէրնարտինօ Կուէլինոյի, Պ. Բանթանէոյի եւ երկու երեսփոխաններու՝ Պ. Պ. Բոլիի ու Բանթանէոնիի մեղակցութիւնը։ Իտալիոյ լրագիրները ապէս կը պատմեն սեղանաւորական այդ ձախողուածը.

«Այն միջոցին երբ կը կատարուէր ֆրանքեւիտալիան միրձեցումը, երկու երկիրներուն սեղանաւորները որոշեցին չանգործել այդ քաղաքական դէպքը։ Բարիզի ճարտարագործական պանքան, անեպատ կացութեան մը մէջ գտնուելով, առաջարկեցին այդ հաստատութիւնը միացնել Թուրինոյի Պանքօ-Սքոնթոյի ու տէ Սէթեայի եւ այդ կերպով հիմնել ֆրանքեւիտալական պանք մը։ Թուրինոյի պանքան այդ միջոցին տակաւին վեց միլիոն ֆր.ի դրամագլուխ ունէր, բայց այդ գումարը չոգիացաւ երկու հաստատութեանց միացումին մէջ, առանց հակցուելու թէ ինչպէս։ Այդ ուրուականէ գործողութեան հետեւանքով տագնապ մը ծագեցաւ ֆրանքեւիտալական Ընկերութեան մէջ. քննութիւն մը կատարուեցաւ, որուն հետեւանքը եղաւ գայթակղութիւնը։ Կարգ մը ծանր զեղծումներ երեւան հանուեցան, որոնց մէջ մանաւանդ օրինաղանցութիւններ գործուած էին՝ սեղանաւորներուն Ընկերութեանց օրէնքին դէմ։»

Ֆլորենցի տ'Իթալիան լրագիրներէն մէկը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պանքօ-Սքոնթոյի վարչական Խորհուրդին նախագահ Պ. Բարիանիի հետ, որ սա յայտարարութիւնը ըրաւ.

«Թուրինոյի հրապարակին վրայ մեծ քանակութեամբ Պանքօ-Սքոնթոյի բաժնեթուղթեր կային։ Պ. Բաթանէ որ այդ միջոցին պանքային նախագահն էր, որոշեց ատոնց վաճառումը համար տեղ մը գտնել եւ բանակցութեան ձեռնարկեց, ֆրանքեւիտալական պանքա մը հիմնելու նպատակով։ Իրրեւ դրամագլուխ Պանքօ-Սքոնթօ չորս միլիոն ֆր. պիտի տար, Ֆրանսայի դրամատէրներու խումբ մը՝ վեց միլիոն եւ Բրիւմոնթեզցիներու խումբ մըն ալ վեց միլիոն։ Այս վերջինը կ'երեւայ թէ բնաւ զոյութիւն չէ ունեցած։ Եւ ու բարեկամներս հաստատելով այդ խումբին չենծու բան մը ըլլալը, վրդովեցանք։ Գրեցինք Պ. Նոէլի, Բարիզի մէջ, այդ մասին տեղեկութիւն ուզելու համար։ Այդ միջոցին իմացուեցաւ թէ ֆրանսական խումբն ալ վճարում չէ ըրած, եւ թէ միւս կողմէ Պանքօ-Սքոնթոյի քսան հազար բաժնեթուղթերը իրրեւ դրամագլուխ տրուած էին։ Ֆրանքեւիտալական Ընկերութիւնը միանգամայն իր բաժնեթուղթերէն 34,900 հատ յանձնած էր, որուն համար ընաւ վճարում չէր եղած։ Այդ 34,900 բաժնեթուղթերուն 3000ը միայն վաճառուած էին եւ խոստացան պանքան մնանկանալու վրայ էր։ Եւ ու իմ խումբս ձեռնարկեցինք պանքան ազատելու գործին եւ դայն ֆրաքեւիտալական Ընկերութեան միացնող գործերուն հաշուեյարդարումին։ Այդ գործողութիւնը հիմա կը կատարուի. միւնոյն ատեն յանձնաժողով մըն ալ կը քննէ մինչեւ հիմա կատարուած գործառնութիւնները։»

Պ. Պ. Բարիանիի, Զէրբիանայի, Անտրէայի ու Մաչէրատայի կողմէ հրատարակուած գրութիւններու նայելով, 1650 հազար ֆր.ի յանձնարարողէնք տրուեր է դանազան միջնորդներու։ Թուրինոյի պանքան 250,000 ֆր. տուեր է երեսփոխան Պ. Բոլիի ու Պ. Բորնարտի. նաեւ 1,400,000 ֆր. տրուեր է Բարիզի ֆրանքեւիտալական Ընկերութեան վարիչ Պ. Պոֆֆիչէի՝ զանազան միջնորդներու վճարուելու համար։ Այդ գումարը կէս առ կէս յատկացուեր է ֆրանսացի ու իտալացի միջնորդներու։ Ինչպէս երէկ ալ բուուեցաւ, իտալացի ամբաստանեալները կ'ըսեն թէ ֆրանսացի երկու նախկին նախարարներու՝ Պ. Պ. Ֆիւրէնսի ու Ժիւլ Ռոշի ներկայութիւնը վաստակութիւն ներշնչած էր իրենց։ Բարիզի թերթի մը թղթակիցը, այդ մասին տեղեկութիւն առնելու համար, ներկայացաւ Պ. Ֆիւրէնսի, որուն աքին գործոց նախկին նախարարին։ Պ. Ֆիւրէնս յայտարարեց թէ ընսելիք մեծ բան մը չունի եւ յարեց.—«Երեսփոխան ըլլալէ առաջ Խորհրդարանէն դուրս իմ գործերս ունէի, զորս վարեցի ուզածիս պէս. բայց, որովհետեւ այնպէս կը նկատեմ թէ քաղաքական մարդ մը երբ որ եւ է պատասխան ունի, չի կրնար մասնակցիլ սեղանաւորական Ընկերութեանց, անցեալ ապրիլ 27ին երբ երեսփոխան ընտրուեցայ, իսկոյն հրաժարեցայ ֆրանքեւիտալական Ընկերութենէն։ Ասիկա անակնկալ մը չէր, վասն զի յունուարին արդէն մտադրութիւնս յայտնած էի. ուստի ապրիլ 27էն ի վեր որ եւ է մասնակցութիւն չունիմ ֆրանքեւիտալական Ընկերութեան։ Այդ թուականէն առաջ Պանքօ-Սքոնթօ եւ ֆրանքեւիտալական Ընկերութիւնը զիրար կը հմտուրէին, մինչդեռ հիմա զիրար կը խածնեն։ Բաւական չանկան բաներ գիտեմ։ բայց չեմ կրնար բան մը յայտնել։ Իմացայ որ Թուրինոյի ոստիկանութեան կողմէ քննիչներ պիտի գան Բարիզ։ Եթէ այդ տեսակ բան մը ըլլայ, անշուշտ գիտցածս պիտի բանամ։ Հիմակու

թեան տրամադրութիւններուն համաձայն, Պարսկաստան իրաւունք ունի, եթէ ուզէ, պահանջել զեղչուիլը այն վեց ամսուան պայմանաժամին որ փոխանակութեան թուականէն կը սկսի՝ պայմանագրութեան գործադրութեանը համար:

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ չմնութեանց նախարարութեան կողմէ ճարտարագէտ Ֆէրանքիա էֆ. Դայսէրի պիտի երթայ՝ նոյն քաղաքը բերուելիք անոյշ ջուրին նկատմամբ քննութիւն կատարելու:

ՊԻՏԼՍԹԷՆԻ մունետիկները, Պոլսոյ ապահովութեան Մնտուկին անօրէնութեան դիմելով, յայտարար են թէ պատրաստ են նոյն մնտուկին աւանդներու վճառումը կատարել հարիւրին մէկով եւ թէ՛ ոսկերիչներու չուկային եւ թէ Պէյսէթէնի մէջ բոլոր խանութպաններուն ցոյց տալու պայմանով: Այդ մունետիկները նոյն դիմումը ըրած են այն նպատակով որ ոսկերիչներու մունետիկները հարիւրին երկու կ'առնեն եւ ծախուելիքները չատ անդամ միայն ոսկերիչներուն ցոյց կուտան, որով ապահովութեան Մնտուկը կը վնասուի:

ԴԱՅՍԷՐԻՆ կը գրէն թէ խաղխորդութեան համար օսմ. ամանուն Ընկերութիւն մը կազմուած է, այդ արհեստը ներկայ պահանջումներու համաձայն աւելի զարգացնելու նպատակով: Այդ կազմութեան խնդիրը հիմա կը քննուի պետական Խորհուրդին կողմէ: Դրամագլուխը առայժմ քսան հազար ոսկի պիտի ըլլայ եւ միայն Դայսէրիի պիտի յատկանայ. իսկ օսմ. ուրիշ երկիրներու մէջ ալ եթէ ճիւղեր հաստատել հարկ ըլլայ, Ընկերութեան անդամները նորէն դրամագլուխ պիտի դընեն: Ընկերութեան պայմանաժամն է եւրեսուն տարի: Ընկերութիւնը նաև գործարան մը պիտի հաստատէ Դայսէրիի մէջ. նաեւ որոշուած է Եւրոպայէն վարպետ մը բերել՝ խաղխորդութեան նոր դրութիւնը սորվեցնելու համար:

ԲՈՒԻԺԻԶ ՋՈՒՐ ՄԸ.—Պէյքոզէն կը գրեն թէ Աղ Պապա գիւղին մոտ ջաղացքին ետեւի լերան վրայ քիչ մը ագի, բայց ջինջ ջուր մը գտնուեր է: Հիւանդ մը այդ ջուրէն խմած ու ապաքինած ըլլալով, ջուրը հիմա համբաւ հանած է: Երիկամունքի եւ միզանցքի հիւանդութեանց ալ օգտակար կ'ըլլայ ըսեր:

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանը, երէկ, Պէօյիւքտէրէ երթալով այցելութիւն տուաւ Ռուսիոյ դեսպանին:

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը հրահանգ մը պատրաստեց պատժական վճռագիրներու ծախքերուն եւ դրամական տուգանքներուն գանձմանը մասին, վասն զի ատոնց մեծ մասը անգանձելի կը մնան:

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Լորա Բիչնէր հոկտ. 20ին Դահերէ կը սպասուի, ուրկէ Խարթում պիտի երթայ՝ Սըր Ռէճինոլտ Ուինկէթի հետ: Լորա Բիչնէր, տասը օր Սուտան մնալէ ետքը, Հնդկաստան կ'երթայ՝ տեղւոյն բանակին ընդհանուր հրամանատարութեան պաշտօնը ստանձնելու:

—Բամպակի բերքին նկատմամբ առնուած լուրերը հակասական են: Մէկ կողմէ ըսողներ կան թէ բարձրացում ունդրերը ստկէ օգտուելու կ'աշխատին: Միւս կողմէ ըսողներ ալ կան թէ Եգիպտոսի մէջ բամպակին այս տարուան բերքը չատ կարեւոր է: Այս տարի ժամանումները, անցեալ տարիէն, խիստ աւելի են: Եղանակին սկիզբէն ի վեր 44,531 կենդինար եղած են, մինչդեռ անցեալ տարի 16,974 էին: Ֆայումի մէջ բերքը ամէնէն աւելի լաւ: Անգլիոյ Պանքան սկսաւ ոսկիներու առաքման՝ բամպակ գնելու համար. այդ նպատակով 250,000 ոսկի ղրկուած է Եգիպտոս:

—Յառաջիկայ մարտին 1400 ամերիկացի զբօսաշրջիկներ Եգիպտոս պիտի այցելեն՝ Սէրիֆ ու Մարիա-Թէրեզա շոգենաւերով:

—Աղեքսանդրիոյ կառավարիչը տեղական պաշտօնեաներէն զբաւոր խոստում առեր է՝ յարաբերութիւն չունենալ լրագրի վերաբերողներու հետ. անսասողները պաշտօնանկ պիտի ըլլան:

—Մեծ ջրամբարներու բացման հանդէսին համար հիմակուընէ պատրաստութիւններ կը տեսնուին: Անգլիացի դրամատէր Էրնէսթ Բէսըլ մասնաւոր շոգենաւ մը վարձեր է՝ իր բարեկամներովը այդ հանդէսին երթալու:

—Եգիպտոսի երկաթուղիներուն հասոյթը, փետրուարէն մինչեւ հիմա հարիւր հազար ոսկի պակաս եղած է: Ասոր պատճառ կը նկատուին այս տարուան երկաթուղիներու բաղմաթիւ արկածները, Պուլաքի գործարանէն հրդեհ ծագիլը եւ վերջին անգամ ալ քոլէրան:

ՌՈՏՈՍԹՈՅԷՆ կը գրեն մեզի կիրակի օրուան թուականով. — «Այսօր վայելուչ չքով եւ արարողութեամբ կատարուեցաւ յուղարկաւորութեան արարողութիւնը մարարիթ էֆ. Տիմիթրի Մարկարիթօֆի: Ժամը 4ին (Ռ.Թ.) հանդուցեալին բնակարանը հաւաքուած էր յուղարկաւորներու ընտրեալ խումբ մը: Վսեմ. կառավարիչ փաշան եւ ուրիշ պաշտօնական անձնաւորութիւններ եկած էին իրենց ցաւակցութիւնը յայտնելու այս տխուր առթիւ: Առաջնորդարանի կողմէ ներկայ էին Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյ աւագերէց խաչակիր Տ. Դարեղէն քահանայ Երամեան եւ Հանի Ցակոբ էֆ. Գալուստեան. երեսունի չափ պսակներ ղրկուած էին ծանօթներու եւ ազգականներու կողմէ: Բանային եկեղեցիին մէջ, ուր փոխադրուեցաւ հանգուցեալին մարմինը, եկեղեցական արարողութենէ վերջ, դամբանական դրուատալից ճառեր կարդացուեցան Բրօթօսինկիլօսի եւ յոյն վարժարանաց ծերունազարդ ուսուցիչ Պ. Թէնոթանթինոսի կողմէ, որ այս առթիւ կորսնցուց իր երիտասարդութեան օրերու յաջողագոյն աշակերտներէն մին: Դագաղին ծայրերը կը կրէին Աթինաթորոս, Լազիտիս, Սթաթաքի, Մամաքօ եւ հանի Ցակոբ էֆէնտիներու: Մարկարիթ էֆ. 66 տարեկան էր. առնէ մը ի վեր կը տառապէր ստամոքսի քաղցկեղի եւ Թրոմպոզ ըսուած հաղուադէպ հիւանդութենէն: Քանի մը օր առաջ հեռագրով Ռոտոսթօ կանչուեցաւ Եէտիգուլէի Յունաց Հիւանդանոցի բժիշկներէն Տոքթ. Պարիլի, բայց մարդկային ամէն ջանք ապարդիւն մնացին առնելի հիւանդութեան առջեւ: Հանգուցեալը տեղւոյս յոյն հասարակութեան ամէնէն գործունեայ եւ ակնառոր անդամներէն մէկն էր. համեստ կարողութեան տէր ընտանիք մը սերած՝ իր հարազիկներուն եւ ուշիմութեամբ հեղինեակ նախանձելի դիրք մը գրաւեց առեւտրական հրապարակի վրայ եւ մասնաւորապէս գաղթականներուն վաճառականութեան մէջ առաջինը հանդիսացաւ, Մարկարիթօֆիներու տան ամէնէն հարուստ եւ ազդեցիկ անդամն եղաւ. ազգային, եկեղեցական պաշտօններու մէջ գործօն դեր մը ունեցաւ. երկար տարիներ անդամակցեցաւ Խորհրդի Ժողովին, պատժական նախադատ ատեանին եւ ուրիշ այսօրինակ կառավարական պաշտօններ վարեց:»

ՆԱՐԼԸԳԱԲՈՒԻ բացերը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, իսկամ նաւազի մը դիակը գտնուած էր անցեալ օր: Ոստիկանութիւնը իբրեւ կարգադրիչ Մէհմէտ անուն անձ մը ձերբակալեց, որուն մազուանային մէջ կ'աշխատէր նոյն նաւազը՝ Ահմէտ՝ 50 տարեկան: Մէհմէտ պատմեց թէ Ահմէտ փոթորիկին առնն կայմին վրայ եղած ըլլալով, կայմը կոտրեր ու գլխուն զարնուելով նաւազը ծովը ինկեր է: Մէհմէտի հագուստներուն վրայ արեան բիծեր տեսնուեցան. թէ՛ ատոնց եւ թէ Ահմէտի դիակին վրայ գտնուած ուժ վէրքերուն համար չկրցաւ որոշ պատասխան մը տալ: Մէհմէտի հարցաքննութիւնը կը շարունակուի:

ԲԱՆԿԱԼԹԻ Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի 14 թիւ տունը բնակող լատին հասարակութենէն Էլիզապէթ, որ լուացարարութիւն կ'ընէր, երէկ մեռած գտնուեցաւ տանը մէջ: Հիւանդ ըլլալով դնչուելի մը կողմէ դեղ առած եւ խկոյն մեռած էր: Մարմնոյն վրայ քանի մը թեթեւ վէրքեր տեսնուած ըլլալով, ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ իրողութիւնը ստուգելու համար:

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Դալաթիոյ, Բերայի ու Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ հինգշաբթի:

ԲՐԼՏԻ ԼԻՈՆԷԻ Դալաթիոյ, Բերայի ու Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ հինգշաբթի:

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԻՊԱՆԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

1318ի սեպտեմբեր ամիսը մտնելուն առթիւ, որ ոգելից ըմպելիներու տուրքին երկրորդ վճարման ժամանակն է, Օսմ. Հանր. Պարտքի անօրէնութիւնը Կ. Պոլսոյ եւ շրջակայքի մէջ ոգելից ըմպելիի առեւտրով զբաղողներուն կը ծանուցանէ թէ, համաձայն այդ մասին պատրաստուած կանոնագրին 14րդ յօդուածին, օգոստոս ամսուն մէջ պարտին ներկայանալ ոգելից ըմպելիներու տեսչութեան, որ Դալաթիա քարտիէին վրայ, Լոյտ խանը փոխադրուած է, հարկ եղած արտօնագիրը առնելու համար: Ամէն անոնք որ մինչեւ սեպտ. մէկ չներկայանան, օրինական տրամադրութեանց պիտի ենթարկուին: 11—15

* * *

ԱԶԳ.—Բուռսէյի երկաթուղեաց արժեթուղթերուն 196րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի հրապարակաւ՝ 1902 Սեպտ. 18ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պաշտօնատեղիին մէջ, ազակցութեամբ Օսմ. կայս. Պանքային:

Կ. Պոլիս, 5/18 Սեպտ. 1902 3—3

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

Տե՛ս չորրորդ երես ԲՐԼԻՆԴԱՆի մեծ վաճառատան ծանուցումը:

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը չաբաթ իրիկուընէ Սկիւտար գնաց եւ նախագահեց նախատոնական մամերդութեանց: Ս. Պատրիարքը, երէկ առաւ, պատարագեց Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ, որուն տօնախմբութիւնն էր եւ քարոզ մը խօսեցաւ սա բնաբանով. «Հայր փարաւրեա զորդի քո, զի եւ որդի քո փառաւորեսցէ զքեզ:» Բարոզիչ Սրբազանը բացատրեց թէ խաչը ինչ նշանակութիւն ունի քրիստոնէային համար, որուն զօրավիգ կ'ըլլայ իր վիշտերուն եւ տառապանքներուն մէջ: Նաեւ Վերացման Տօնը եւ անոր նշանակութիւնը բացատրեց: Ս. Պատրիարքը իր քարոզին վերջը բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին առթիւ ունեցուած թեան, ինչպէս նաեւ մաղթանքներ՝ Ս. Հայրապետին համար: Ժամերգութեանց ատարումէն յետոյ, հոգեւոր գրատան պաշտօն կատարուեցաւ եկեղեցիին առաջին հիմնադիր Տ. Աբրահամ քահանայի գերեզմանին վրայ: Եկեղեցիին մէջ ծերունի մը մարեցաւ, բայց դուրս հանուելով սթափեցաւ: Իրիկուան, Ս. Պատրիարքը նախագահեց Խաչվերացի աբարողութեան: Շաբաթ իրիկուն, Ն. Սրբազնութիւնը հիւրընկալուեցաւ Դէրդէ էֆ. Թորգոմեանի բնակարանը, ուր մնաց նաեւ երէկ: Ս. Պատրիարքը այսօր Զամլըճայի բարձունքը պիտի ելլէ, իսկ վաղը Ս. կարապետ եկեղեցիի ժամերգութեանց նախագահելով՝ կիներուն պիտի քարոզէ. պիտի այցելէ նաեւ Ս. Խաչի եւ Ս. Կարապետի վարժարանները:

—Պատրիարքարանի գիւանները տեսուչները շաբաթ օրը նորէն դումարում մը ըրին, Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ եւ խորհրդակցութիւն կատարեցին աղգ. տուրքերու գանձման եղանակին եւ նշանախօսութեանց հասոյթներու կանոնաւորման վրայ. իւրաքանչիւր տեսուչ իր կարծիքներն ու առաջարկները պարզեց: Յաւաջիկայ դումարման մէջ ալ խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարուի մուգաթայի տուրքին գանձման միջոցներուն վրայ:

—Երզնկայի մէջ արհեստանոցի հոգաբարձութիւնը կազմուեր ու տեղեկագրուեր է Պատրիարքարան: Հոգաբարձութիւնը խնդիր է որ խոստացած թթենիի տունկերը զրկուին: Ս. Պատրիարքը նամակներ ուղղեց Նիկոմիդիոյ եւ Պրուսայի Առաջնորդներուն, որ իրենց խոստմանը համաձայն, փութացնեն ուղղած տունկերը, ընդհանուր զրկուելու համար Երզնկա:

—Բաբերդի Առաջն. Տեղապահ Խաչատուրեան Արիստակէս Վ. ամուսնալուծման խնդիր մը ներկայացուցեր է Պատրիարքարանի, խնդրելով որ արտօնութիւն տրուի էրկանը վերստին ամուսնանալու, որովհետեւ կատարուած քննութեամբ եւ արուած բժշկական տեղեկագրով երեւան եկեր է կնոջ ունեցած ֆիզիկական թերութիւնը:

—Տնտեսական Խորհուրդը իր յառաջիկայ չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ նկատողութեան պիտի առնէ Կեդրոնական ելմտացոյցի խնդիրը: Ս. Պատրիարքը պիտի նախագահէ Խորհուրդի այս նիստին:

—Խաչվերացի տօնին առթիւ, Կրօնական Ժողովը չէ հրաւիրուած նիստ գումարելու, բայց Քաղաքական Ժողովը պիտի գումարուի ըստ սովորութեան:

—Ս. Պատրիարքը մէյմէկ նամակ ուղղելով Նպաստից Յանձնաժողովի նորընտիր երկու անդամներուն՝ Մկրտիչ Մանուկեան եւ Միհրան Կեսարեան էֆ ներուն, իրենց ընտրութիւնը ծանուցած եւ նիստի հրաւիրած է զանոնք, որ պիտի գումարուի յառաջիկայ հինգշաբթի:

—Թոտոսթոյի Ս. Յովհաննեան վարժարանը երկու շաբաթէ ի վեր վերաբացուած է. կը լսենք թէ վարժարանի տեսչութիւնը յանձնուեր է Միհրան էֆ. Ս. Նանեանի:

—Սկիւտարի Աղքատախնամին ի նպաստ տրուելիք թատերական ներկայացումը տեղի պիտի ունենայ Վարագայ Խաչի կիրակի օրը:

—Ս. Փրկչեան որբանոցին տեսուչը Յակոբ էֆ. Նիկողոսեան հրաժարեր է իր պաշտօնէն:

—Ուսուցչական ընտրելիներու Յանձնաժողովին ներկայացող եւ քննութեանց մէջ չյաջողող քանի մը ուսուցչուհիներ գրաւոր կերպով կը բողոքեն Պատրիարքարանի, իրենց նկատմամբ գործածած անիրաւութեան եւ ուրիշներու մասին եղած կողմնակցութեան համար: Բողոքողները կը յարեն թէ վկայական ստացողներուն մէջ անանկներ կան որ բնաւ արժանի չեն եւ թէ իրենք, ղրկուածները, պատրաստ են նորէն քննութիւն անցընելու:

—Ուսումնական Խորհուրդը չրջաբերական մը պիտի ուղղէ մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհուրդներուն, պատուիրելով որ ձեռագրութեան եւ ձեռագործի վկայական ունեցող վարժուհիները միայն դասախօսեն այդ ճիւղերը:

ԾՆԵՆԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Երէկ Դրզըլ Թօփրաքի մէջ տեղի ունեցաւ Աղգ. Պատրիարքարանի քարտուղարներէն Փափազեան Նշան էֆ.ի աղջկան՝ Օր. Էլիզա Ն. Փափազեանի նշանախօսութիւնը Տիրան էֆ. Մ. Հանը-մեանի հետ ի ներկայութեան երկու կողմի ազգականներուն ու բարեկամներուն: Օր. Էլիզա խնամեալ դասարարութիւն մը ստացած Հայուհի մը, իսկ Տիրան էֆ. Կէլիպօլուի մաքսատան գլխաւոր քարտուղարներէն, լեզուագէտ ու բարեկիրթ երիտասարդ մը: Մեր խնդակցութիւնները կը յայտնենք այս առթիւ:

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԼ)

ՎԻԵՆՆԱ, 28 սեպտ.—Եկեղեցիի (Լանտէրպանքէն մեծաքանակ դումար մը գողցող անձը) դիակը գտնուեցաւ Դանուբի մէջէն՝ Բրէմսի մօտ:

ԹՐՈՒԱ.—Պատերազմական նախարար Անտրէ զօրավարը, 1870ին մեռնող զինուորներուն համար Էքս-ան-Օբի մէջ կանգնուած յիշատակարանին բացումը կատարելով, ճառ մը արտասանեց եւ ըսաւ թէ երկիրը հիմա ունի այն տեսակ բանակ մը՝ որուն Ֆրանսա եթէ օր մը պէտք ունենայ, իր նախորդներուն չափ քաջութիւն ցոյց պիտի տայ, եւ որ լաւ պատրաստուած ըլլալով, ասկէ վերջը յաղթութիւնը պիտի ապահովէ Ֆրանսական դրօշին:

ԲՐԻՍԹԻԱՆԻԱ.— Ֆրամ չոգենաւը, ուր կը գտնուէր բեւեռական երկիրներու խուզարկիչ Սվէրտրուբ, հոս հասաւ: Խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ:

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԳ.— Թնեազ Սուվարով զրահաւորին ծովը իջուցուելուն առթիւ, Նիքոլա կայսրը ընդունեց նաւային չինութեանց գործարաններու գործաւորներուն մէկ պատուիրակութիւնը: Զարը ըսաւ անոնց.— «Պարկեշտութեամբ աշխատեցէք:»

ԳԻՐԼԻՆ.— Լա Հէլէն առնուած լուրերու նայելով, պոէր զօրավարները հոկտ.ի կէսին Պէրլին ժամանելով, հոն ունկընդրութիւն մը պիտի խնդրեն Վիլհէլմ կայսրէն:

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ՆԻՍ, 28 սեպտ.— Պ. Քրիւկէր ծանոյց թէ աւելի կանուխ Մանթոն պիտի ժամանէ եւ թէ մոռգիր է հոկտ.ի սկիզբները հաստատուիլ ժէնոյի մէջ:

ԺԷՆԷՎ.— Պ. Շեթոյնի առողջական վիճակը լաւ չէ: Շուրջը գտնուողները մտահոգ են:

ՄԱՏՐԻՏ.—Ապանիոյ ծովային նախարար Վերակուասի դուքսը նորէն յայտարարեց թէ Խորհրդարանին նստաշրջանը վերաբացուելուն պէս որ հոկտ. 15ին տեղի պիտի ունենայ, վարկ պիտի խնդրէ՝ նաւաբեկի մը չմնութեանը համար:

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանքիստալիան պանքային բաժնետէրերը նիստի հրաւիրուած են հոկտ. 16ին: Կը կարծուի թէ լուծումը պիտի քուէարկուի: Պ. Պ. Ֆլուրէնս ու Ժիւլ Ռոչ մասնակից չեն, վասնզի ապրիլ 27ին հրաժարած էին:

ԲԱՐԻԶ.—Բանկերներու մէջ Պ. Նոել ընտրուեցաւ 11,663 քուէով, ազգայնական Պուլանն գնդապետին դէմ որ 11,530 քուէ չանեցաւ:

ԲԱՐԻԶ, 28 սեպտ.—Մարթինիքի կառավարիչը կը հեռագրէ թէ հրաբխային բորբոքումները դադրած են բոլորովին:

—Էֆօ տը Բառի կը հաստատէ թէ նախարարապետ Պ. Բոնպի՝ պատերազմական նախարար Անտրէ զօրավարին եւ ծովային նախարար Պ. Բէլթանի հետ յարաբերութիւնները խիստ ձգտեալ են:

ԺԱՄԱՆԱԳԻ ԲԱԺԻՆԸ

1689 ապրիլի 25ին Ժան Պար եւ Ֆօրպէն Ֆրանսացի քաջ նաւապետները, ծովային պատերազմներ կը մղէին: Նախ սպանիական երկու նաւեր գրաւեցին: Քանի մը օր յետոյ հոլանդական ծովահէն նաւու մը հանդիպելով՝ յարձակեցան վրան, սակայն Հոլանդացի նաւապետը եւ իր նաւաստիները յուսահատաբար կռուեցան Ֆրանսացիներուն դէմ:

Նոյն միջոցին, Ժան Պաուլի 12 տարեկան որդին ալ, որ նաւուն մէջ էր, առաջին անգամ պատերազմի մէջ գրտնուելով՝ երբ թնդանօթներուն որոտալով կրակ արձակելը տեսաւ, սարսափէն գոյնը նետած՝ կը դողար: Հայրը տեսնելով զայն այս վիճակը, «Կապեցէ՛ք զինքը գոչեց մեծ կայմին, որպէս զի վատուն այս երաժշտութեան:» Խեղճ տղան մինչեւ վերջը, պատերազմին հանդիսատես եղաւ կապուած վիճակի մէջ:

Այժմ մը վերջը, Ժան Պար եւ Ֆօրպէն, քանի մը վաճառականի նաւեր իրենց պաշտպանութեանը տակ առած՝ Տէնգիզերէն վերստին ճամբայ ելան: Մանչի մէջ, երկու անգլիական մարտանաւերու հանդիպեցան, որոնց մէկը 48 եւ միւսը 42 թնդանօթ ունէր: Ժան Պարի նաւուն՝ Լա Ռայեհօզին թնդանօթները 28 հատ էին. Ֆորպէնինը՝ Լէ Ժէօ ունէր 24 հատ: Այս անհաւասար միջոցներով հանդերձ՝ Ժան Պար որոշեց պատերազմիլ: Հոլանդն յանկարծական փոփոխմանը պատճառաւ, Լա Ռայեհօզ չյաջողեցաւ թշնամի նաւերուն վրայ յարձակիլ: Միւս կողմէն, երկու վաճառական նաւերը առանց ընդդիմութեան անձնատուր եղան Անգլիացւոց: Ֆորպէն վեց վէրք ստացաւ, Ժան Պար ուսս գլխէն վիրաւորուեցաւ: Երկու Ֆրանսացի նաւապետները դերի մնան, թէեւ քաջութեամբ կռուեցան: Բիլմատթր տարուելով՝ հոն երկամեայ վանդակապատ պատուհաններով բանտ մը դրուեցան: Հաղիւ թէ մտան հոն, առանց իրենց վէրքերը դարմանելու, սկսան փախչելու միջոցը մտածել: Հոն գտնուող բարեկամ ձկնորս մը խրատց մը տուաւ, որով յաջողեցան պատուհաններուն վանդակները աղցնելու: Երկու անձնուէր նաւաստիներ ալ փափաքելով իրենց ազատագրներուն ազատութեանը՝ նաւահանգստին մէջ Նորվէկիացի պղտիկ նաւ մը գտան:

Զիրենք խնամող բժիշկը որ նմանապէս դերի էր մնած, կողմնացոյց մը, քիչ մը ուտեստ, նաեւ աշխարհացոյց մը նաւուն մէջ զետեղեց: Երբ այսպէս ամէն բան պատրաստ եղաւ, բանտարկեալներուն պատուհանին քար մը նետելով, խմաց արուեցաւ իրենց: Այն ատեն, վերջին ճիգ մը ալ ընելով վանդակները հանեցին եւ իրենց անկողիններուն սաւանները իրարու կցելով, պատուհանին կապեցին եւ վար իջան յետոյ նաւահանգիստը երթալով ամէնքը, հինգ փախստականներ նաւ մտան եւ ճամբայ ելան դիշերանց: Հարկադրուած էին սակայն բանտին մէջ թողուլ իրենց ընկերներէն մէկը, այն էր Ֆօրպէնն նաւապետին տեղակալը, որ թէ չատ գէր էր, եւ մանաւանդ թէ դժբաղդաբար միայն մէկ բաղուկ ունէր: Ասիկա, նաւապետներու մեկնելէն ետքը պատուհանէն կախուած սաւանները ներս առնելով՝ նորէն անկողիններուն մէջ դրաւ եւ յետոյ մտնելով իր անկողինը սկսաւ խորունկ եւ հանդարտիկ քուն մը քաշել. յանկարծ սաստիկ ցնցումով մը բանտապետը արթնցուց զինքը, ըսելով. — Ընկերներդ ո՞ւր են: Անչուշտ — իրենց խուցը պահուած են, պատասխանեց:— Ո՛չ, հոն չկան:— Անկարելի՛ բան, ըսելով ցատկեց ու վազեց քովի սենեակը եւ իբր թէ անկողինները պարագ տեսնելուն վրայ զարմացած դարձաւ. «Ա՜հ, նենգաւորներ, առանց ինձի լուր տալու դացեր են»:

Իսկ գալով մեր փախստականներուն՝ յաջողութեամբ հասան Ֆրանսա եւ Սէն Մալո եկան:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 14 Սեպտեմբեր			
Օսմ. Ֆոնտիտ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	30	29 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	30	31
Ամէնէն վար գին	»	30	29
Ռումէլիի երկաթուղի գոց.	ֆր.	117	37
Ամէնէն բարձր գին	»	117	87
Ամէնէն վար գին	»	117	25
ԲԱՑՈՒՄ 16 Սեպտեմբեր			
Օսմ. Ֆոնտիտ Սեռի Դ.	Ֆ. Գ.	30	35 ½
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	118	—
Շիրքէթի Խայրիէ		28	20
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քռէտիտ Ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանտ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	82
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	45
» ժուիսանս		1	35
» պարտատուղթ		496	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		499	—
Թրանսվալ		143	—
Քրէտիտ Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		261	—
Լավրիտ		74	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ընդ.	110	75
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	71 ½
» » » չէք	»	22	70
Պերլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիորր.	21	85
ԴՐԱՄԱՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ընդ.	87	17
Անգլիական ոսկի	»	110	03
Բոլ էմբէրիոլ	»	90	—
Քրիմիս	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Մէճիտիէ	»	102	50
Բուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	65

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 Սեպտեմբեր			
Անգլիական Քոնսոլիտ		93	43
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.		54	75
» » » Դ. բաց.		28	25
» » » Դ. գոց.		28	25
Օսմանեան Պանքա		13	12
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		41	—
» Մօնօբոլ		44	—
Պուլկարական 1888		93	50
Էժիպսիէն իւնիֆիէ		108	87
Տօմինիպալ		105	—
Թրանսվալ		5	75
Պրտին երկաթուղի		14	50
Փոխանակագիր		25	36 ¼
ԲԱՐԻԶ, 27 Սեպտեմբեր			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	12
» » 3 ½ %		101	30
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	բաց. Ընդ.	28	52
	գոց. »	28	45
« » » Բ.	»	—	—
» » » Դ.	»	30	72
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	580	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռուէթի երկաթուղի	»	121	—
Օսմ. մաքատտուն	»	—	—
Օսմ Ռէժի	»	353	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քռէտիտ Լիոնէ	»	1067	—
Իտալական Ռանթ	»	16[illegible]	2
Սպանիական արտաքին	»	8[illegible]	80
Թրանսվալ	»	146	—
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	175
Դրամաղեղ	»	—	—
ՊԵՐԼԻՆ, 27 Սեպտեմբեր			
Ռուպլը	ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	122	20
Անատ. երկթ. պարտատուղթ	»	102	20
Փսխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	290
ՎԻԵՆՆԱ, 27 Սեպտեմբեր			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	50
Ռումէլի երկաթուղի	»	114	50
Օսմ. Ռէժի	»	321	—
ՊՐԻՍԷԼ, 27 Սեպտեմբեր			
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		28	40
Ռումէլի երկաթուղի		120	—

Ցանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ էֆիլիէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի:

ՏՈՔԹ. ԱԹԷՔՈՒԼԻՍ

Eau minérale naturelle
Krondorf
la meilleure
boisson de table et rafraîchissante.

DEUTCH AUSTRALISCHE
Dampfschifs Gesellschaft

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԹԵԵԿՈՒԹԻՒՆ
Ե. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ԱՒՍՏՐԱԼԻԱՅՈՅ ՄԻՋԵՎ

Իրգահոն չոգենաւը յառաջիկայ սեպտ. 13/26ին Իզմիրէն պիտի մեկնի դէպի Ֆրէմանթլ, Ադէլայտա, Մէլպորն, Սիտնէյ ու պիտի ընդունի վաճառք եւ ուղեւոր: Աւելի ընդարձակ մանրամասնութեանց համար դիմել Կ. Համբարձումեանի եւ Տէ-քուանի, Քարաքէօյ եէնի Խան, Թիւ. 21: 867

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ՚ԲՔ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԵԱՆԷՆ ԳԱՐԵԶՐԱՏԱՆ ՁՐԱՅԻ ՅԱՐԻՒ
(ՀԻՆ Զարմ.ՔՆԱՅՆ ԴԷՄ)

Ամենասասիկ ցուած ակռաները մէկ անդամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ:

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամելու, եւ ատամ սրատաստանութիւն երաշխաւորելով:

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենապարեզագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն:

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին:

ԷՖՕԼ ՆԱՍԻՈՆԱԼ ՖՐԱՆՍԷԶ
ԱԶԳԱԿԱՆ Վ.ԱՐԺԱՐԱՆ (հիմնուած 1882ին)
Տնօրէնութեամբ ՏԻԿԻՆ ՏԷՎՈՅԻ եւ ՇԱՆՆԷՐԻ
Բերայի ճիւղ (Եեմիճիճի փողոց 35)
Յերեկօրիկ եւ կիս-գիշերօրիկ
Դանտիլլի ճիւղ
Գիշերօրիկ եւ կիս-գիշերօրիկ

Դանտիլլի վարժարանին վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ սե

ԳԱՅԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Թարգմանեան Խան Միրզէ, Կ. Պոլիս 1 Օգոստոս 1902,

Տէր,

Գործակալութիւն 1892էն իվեր իրմէ գործունէութեան հիւղ ընտրած է, մասնաւորապէս կրթական պաշտօնեաներ ընտրելու եւ դասագրքեր հրատարակելու գործը, ինչպէս պարզուած է Ցայտագրին մէջ։

Գործակալութիւնը այս կրթական ճիւղերուն մէջ արդարեւ օգտակար եղած է ազգին կրթական պաշտօնեաներու, նոյնպէս Թաղ. Խորհուրդներու եւ Հոգաբարձութիւններու որոնք իր ծառայութեան սէնք ունեցած են։ Մայրաքաղաքիս եւ գաւառներու ուսուցիչներն ու վարժուհիները, որոնց սուտար ու կարող մասը Գործակալութեանս ծանօթ է, միշտ ձեռնտուութեան իրաւունք մը վայելած է։ Միւս կողմէ, Թաղական Խորհուրդներ, Հոգաբարձութիւններ եւ առ հասարակ ամէն կարգի կրթական յարկերու վարչութիւններ, երբ ուսուցիչի կամ ուսուցչուհիի պէտք ունենալով՝ Գործակալութեան դիմած են, յարմարագոյնը գտնելու յաջողած են միշտ։ Մեր բազմակողմանի յարաբերութեանց ու ծանօթութեանց, ինչպէս եւ հայ ուսուցիչներու կենսագրութեան յատուկ Արձանագրութեան Տոմարի մը շնորհիւ, Գործակալութիւնը թէ՛ ուսուցիչ փնտռող Հոգաբարձութիւններուն եւ թէ գործ փնտռող Ուսուցիչներուն համար ստոյգ ու արժանահաւատ տեղեկութեանց աղբիւր մըն է միանգամայն մէկից մըն է (ամէնէն դիւրին ու գործնական միջոցը) պաշտօն կամ պաշտօնեայ գտնելու։

Տարուէ տարի կ'աւելնայ թիւը դասատուարակներուն, որոնք Դաւթեան Գործակալութեան կը դիմեն պաշտօն գտնելու համար, նոյնպէս եւ Թաղային եւ Հոգաբարձու Մարմիններն ալ իրենց այս կարգի խնդրանքներուն համար միւս մասը կը վայելեն ամէն դիւրութիւն ու աջակցութիւն, եւ պէտք չէ ամոտնել որ մեր ընտրած ուսուցիչները, որովհետեւ դիւտակից եւ խնամտու ընտրութեան մը առարկայ կ'ըլլան, ամէնէն յարմար ու կարող պաշտօնեաներն եւ արդեամբ օգտակար կ'ըլլան իրենց պաշտօնավարած դրպրոցներուն մէջ։

Այս արդիւնքէն քաջալերուած, եւ տասնամեայ փորձառութեամբ օժտուած Գործակալութիւնը ի վիճակի է օգտակարապէս ծառայելու իր ընտրած ճիւղերուն մէջ, եւ կը խնդրէ որ, առաջիկայ դպրոցական չրջանին համար Թաղիդ վարժարաններուն ուսուցիչներն ընտրելէ առաջ, հաճիք Գործակալութեան կողմէ ներկայացուելիք ուսուցչական ընտրելիներու ցանկը նկատի առնել։

Տրամադրելի ունինք ամէն կարգի ուսուցիչներու կրթական պաշտօնեաներ, Տնօրէններ, Մանուակներներ, Օգնականներ, Դաստիարակներ եւ Նախակրթարանի թէ Մանկապարտէզի վարժուհիներ (Վարիչ եւ Օգնական)։

Բաւ է որ մեզի իմացնէք թէ ինչ տեսակ պաշտօնեաներու պէտք ունիք, թէ որքան թոշակ կ'ուզէք վճարել, եւայլն։ Ըստ այնմ պիտի փութանք ընտրելիներուն ցանկն ու կենսագրութիւնը Ձեզի ներկայացնել պաշտօնական ու վաւերական տեղեկութիւններով։ Այսպէս, լաւագոյն ուսուցիչներով Թաղիդ վարժարանն օժտելու դիւրութիւն պիտի ունենաք, առանց ընտրական յոգնութեանց ու տաղտիաբեր սակարկութեանց։

Ցուսալով թէ կը հաճիք լուրջ ուշադրութեան առնել ներկայ Շրջաբերականս եւ Գրացուցակ-Ցայտագիրս (*), եմ մեծարանքներով։

Տնօրէն Գործակալութեան
ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ

(*) Գործակալութեան հրատարակած դասագրքերուն ցանկը եւ անոնց ամիսի վերջուծումը Ցայտագրին մէջ կը գտնէք։ Պարտաւոր ենք նաեւ առաջիկայ չրջանին համար ձեր դպրոցին պէտք ըլլալիք դասագրքերը նպաստաւոր պայմաններով հայթայթելու, ձրիավարժ ուսանողներու քաժինն ալ հոգալով։ 860 3—3

ՅՈՒԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ
Մանօր ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի ՍԻՊՔ՝ ՍԸ ԲԷՐԱ, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Հ. Թ.)։ Բէյ. Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի գեղարան Նալբանտ։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Ազգասէր ձրի 490

ՄՈՍ
ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի Ֆորսոյի. Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օդագնաց։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամբէգ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Թեանդրուս	3000	Բէրա	2250
Տարոս	3000	Մայինբս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւչէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕՒ, Ա. ԸՆԿ.
Ուէթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ Ա. ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվերբուլ։

ՕՍՄ. ՀԱՐՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆՏԻՐ ԿԻՐ ԵՒ ՇԱՂԱԽ

ՇՈՒԵՆԱՒԱՅ ԴՈՐԾԱՐԱՆ, ՍՊԵՆԻԱ
Ա.Ա. ՔԻՕՍԷՕՂԼՈՒ, Գ. ԼԻՆԴԱՐՅՕ
ԵՒ ԸՆԿ.

Այս կիրը, որուն տպառումը մեծապէս ուշացած է վերջին երկու տարիներուն մէջ, չատ կարեւոր բարւոքում մը կրած է շնորհիւ ճարտարագէտ Պ. Կ. Լինդարտոյի, որ դիտական երկար հետազօտութիւններէ յետոյ, յաջողած է զանոնց գեղաղանցապէս խորոլիք կիր մը։ Լաւագոյն արդիւնքներ տուած է այս կիրը, ծուլու եւ անուշ ջուրին տակ։ Օտար առաջնակարգ խորոլիք կիրերէն աւելի տալէկ է անսիթելի կերպով։ 200 տմ.տակի պարզեւմը պիտի տրուի անոր, որ ապացուցանէ թէ այս կիրը խորոլիք չէ գերազանցապէս։ Երեք պայմաններ կը միացնէ իր մէջ։— Խնայողութիւն, առողջարար հաւատամք, հաստատունութիւն։

Կեդրոնական մթերանոց, Կայսրեան, Բալաֆաթ-Եէրի, Թիւ 63, առաղձամասնաց Պ. Բէօսէօղլու Խարալամպոսի մեծ մթերանոց։ Մասնաճիւղերն են Պոլիս, Բէրէսթէֆիլը, Թիւ 394, Գատրգիւղ քարափին վրայ, Եանի Միքայիլի քով, Սամսոն՝ Անտոնօղլու Եղբարք։ 23—104

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, ազազուն, վատոյժ, հիւանդկամ աղաքը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թոմպուլ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութիւնց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժշտ էր աղայ հատակն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱՎԻԷՌԻՆ սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱՎԻԷՌԻՆը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժգնանար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ ատոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորկռրութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ոչ է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և չարուն՝ակեց ամէն ու զօրանալ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱՎԻԷՌԻՆ վ հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երբոր մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջառոյգ երիտասարդներ եղան։ Հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն զ. ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱՎԻԷՌԻՆ վ մեծցընեն իրենց զաւակները։

Բալիզ Պոնարարթ փողոց Թ 17
ՍԱՐԿԻՍ ԺԱՆՆԻ

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱՎԻԷՌԻՆը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղատներու մէջ։

23—26

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ
ԱՆԱՌԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով արտօնուած 1853 թուականէ 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496
Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք ոժիտ, տարեկան, ցկեանս թոշակ, եւն

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Փոստագրական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ առանց բժշկական տնօրէնի

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը կամ ուրիշ որ որբերու համար ոժիտ մը տարեկան փոքր վճարումներով։—(մանրամասն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն օդագնացի, երկաթուղիի, թիւնելի եւն. արկածներու դէմ ամբողջ կեանքին համար, չարաթ ակռն փոքր վճարումով մը, սկսեալ Մէկ ՖՐԱՆՔԷ և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 չարաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այս պէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՏԱ
Ընդհ. Գործակալ,—ԵՄԻԼ ՎՕԳԼ
Ղալաթիա, Օսմ. Գանձային գէմ. Ենայէթ խան, Թիւ 7, 8, 9։

GRANDS MAGASINS DU
Printemps
NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco
du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON D'HIVER, sur demande affranchie adressée à
MM. JULES JALUZOT & Cie
PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être expédiée en un seul colis-postal.

Les envois qui ne peuvent être faits par colis postaux, sont expédiés franco Marseille ou, sur demande, *franco destination*, à partir de 100 fr. moyennant 5 % d'augmentation sur le montant de la facture. — Ces envois peuvent être expédiés contre remboursement

---

ՁՂԱՑԻՆ ԷՔ
ԿԱՐԴԻՆԷՔ, ՊԻՏԻ ԲԺՇԿՈՒԻՄ

Ամէնէն չնչին պատճառով չատ ան գամ ղղային հիւանդութեան կ'ենթարկուի մարդ և եթէ կանուորութիւն չտալով անփոյթ գտնուի ինքզինք դարմանել առանց հիւանդութիւնը աստիճանաբար կրկնուելու և մինչև իսկ ապագայ զաւակներուն կը փոխանցուի. Լուսնոտները, և ուրիշ ղղային հիւանդութիւններ, կամ այն է որ ի նոց ծագող ժառանգած են առանց հիւանդութիւնն և կամ հիւանդութեան նոր սկսած առն կարեւորութիւն յատուկ անոր, իրենց այսպէս ան դարմանը վիճակին հասած են։

Ղղային հիւանդութեանց ամէն տեսակներն ալ լաւ տով կը բժշկուի։ Թէ հիւանդը կանուորաբար գործածէ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԹ ՏԸ ԲԻԷՐԼՕ անուն աշխարհահռչակ դեղը։

Այս դեղը անվրդովելս կը հանդարտցնէ ջիղերն և ղղային հիւանդութենէ ամէն տեսակը արագ և փրկանապէս կը բժշկէ երկար ժամանակ կենալ գործելով։ Ամենայն բուրդ առանց բուրդ կարգ անցնելու և զգեցուելու կրնան գործածել։ Անքունութիւնը, քնաշղթիութիւնը, գլխացաւերը անդամալոյծ ծոծիւրը խեղդութիւնը. մոսպկոտութիւնը, խոսելու անկարողութիւնը ցասկոտութիւնը դիւրագրգռութիւնը, ղղային հազը, սրտի բաբախումը, մարմնոյ, դրագլխոյ մրդաւելիքը կանացի սովորական ի անկանոնութիւնը, դժուարադաւանութիւնն ու ղղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը կը բժշկի։ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԹ ՏԸ ԲԻԷՐԼՕ գործածելով, կեղծերէն զգուշանալ կը ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներու մէջ։

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐՔ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿՈՐԵՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հուս փոխադարձ հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000

1901էն ապահովագրեալներուն եղած խոստումներն՝ Ֆ. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻԻ ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ազատվոգաբ է ունի որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը ներքոյը գտնուելի բոլորը չ հեր։ 1901ին ապահովագրեալներ վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻԻ ԵՈՐՔԻ ոչիզերական բոլոր մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլոր խնդիրն աւելի անկասմանդ և շահաւոր պայմանագրութիւն է, յանձնուած օրէն կանոնաւորութիւն է ըլլայ զբաղման ճամբոյդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին, ոնձնաբ տեղ թեան և մի չեւ խնդիրներուն։ Տիրզերական բոլոր կիրարկուորէ փոխանուր թիւներ 3 տարի ապահովագին վճարելէ յետոյ, առանց յետագայ ապահովագրին հաշուի առնելու։ այս փոխանութեանց գումարները պատրաստ եղան կանոնաւոր ամիսներ մէջ 30 օրապամանաժամ իրաքանչիւր վճարման համար առանց ի վճարումները դադրեցնելու մինչեւ 5 տարի վերջին չարունակելու առանձնայնորէն մը յետոյ ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով կանդրեալ վճարելով. մէկ տարիվճար ընդունելի յետոյ իրաւունք կը ունենան։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլորին մէջ նշանակուած ժամանակ ամիսոյն մը հոմ բանալէ որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հասուցուի ամբողջութեամբ առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագիները։

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններին ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԴՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քանչէ Պատուրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս. Հուիթալ խան
Վոյվոտա փողոց, Վիքթորիս խան
Ղալաթիա

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականաբար նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ականաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ չարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (Նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիրերու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէզներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 տանթիմի տեսքերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր, բաթէ չարաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ Նուազն 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախապէս համարին, գործը ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկապմ սեռերով, անկապմ կամ կազմուած հատորներով, իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութիւնը հետեւեալն է. { 19ռ ֆրանք առանձին տետրերով կամ սեռիներով եւ կամ ոչ ոչակազմ հատորով, 25ռ ֆրանք կազմուած հատորով, (demi chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանաչ,

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վ. մանցառներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրութեամբ, ստորագրուողը դերծ կը մնայ ապագայ գինի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի զրանկեր ալ հրատարակուելու ըլլան։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17. Ենդրոդին 16 երեսնոց գրակ մը՝ իբր նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար։

Ա Ր Ի Ս ԵՒ Ը Ն Կ

ՇՈՒԵՆԱՒԱՅ ԴՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՎԱՅԱՌԱՆԻՑ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թահսամալ

Առուեւտրական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու Եւրոպայի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենայն որ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ Քոլոնիա հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանքներուն դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց ժամանակութիւնը փոփաքողներուն քսակներուն մէջ։

Մեծաքանակ գնումներ ընող ուղղիները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրտոյի Պաղ և Ի՛ հիճեան Որդիք վաճառատուներու և օտար երկիրներ ուղղակի դիմել գր ծակալութեանց որ ի ստրեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲՈՒՐՍԱ.— Պ. Պ. Լաբարիէռ Որդի եւ Ընկ. 28.—Ռիւ Շաքօտէօն։
ՊՈՒՐՍԱ.— Պ. Պ. Ապաք եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Պ. Մ. Գալֆեան.
ԳԱԼԻՊԻ.— Պ. Հ. Ռոզանեան.
ՌՈՒՍՃՈՒԿ.— Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՐՆԱ.— Պ. Կէռոն Արտիքի
ՋՄԻՐՆԻԱ.— Պ. Հայերիս Վաճառական.
ՍԷՆԶԵՆ.— Պ. Տիսօ Յէրենանտէզ.
ԻՍԿԻՍԻՐ.— Պ. Մ. Գափուանօ.
ՔԷՊՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքլ եւ Ինֆֆենէր.
ՍԱՄՍՈՒՆ.— Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբարք.
ՏՐԱԲԶՈՆ.— Պ. Արիս Ե. Ինճիճեան.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ եւ Ս. Մեծատուրեան
ԻԶՄԻՐ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան.
ՌՈՒՍՈՒՄԲՈ.— Պ. Յակոբ Բոսմարտալ.

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհապատ. Սուլթանին Կայսերական Իրատով
Ո կը կրէ 2/14 Օգոստոս 1892 Թուականը
(20 Էֆէնտի 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ը կերութեան կնդ ոնատզին Կ. ՊՈԼԻՍ եէնի խան, Բարձրէյ Ղալաթիա

Գրասենեակ, Գոսոյ կողմը Օսմ. Գանձի մասնաճիւղը եէնի ճամի հաւուզ փողոց Օսմ. նահանգատան դէմը։

Դեռ գործակալ Գոսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւէօխ
Մայրուճմբրաբ Զարբաբ խան թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ թուրքիոյ այլ ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie

Սինկէրի կատարելագործուած մեքենաները դուռ առնել զարգացեալ տոկունութեամբ այնքան գեղեցկատեսակ են որ ոչխարկիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր բնակարանները, գիրքակալներ ու հագուստները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը բոլոր 400է աւելի պատասխանատու գործակալներ է բոլոր տեղեկանքներու մէջ։ Մ. Ասիայի մէջ գտնուելու համար։

Սինկէրի մեքենաները կը գտնուին ՀԱՐԱ Ֆեսան հասցէով, Ղալաթիա Ս. Գալատա Թիւ 18։

ՀԱՅԱՔԱՍ Սինկէր եւ Թիւ 18 Սանտ. Գալատայի կայարանին գիմաց

ՍՏԱՄՊՈՒԼ Սուլթան Համամ Թիւ 8 Սուլթան Պայազիտ Թաղամասի Սիրքէճի Սիրքէճ. Թիւ 18։

ՍԿԻՍԻՏ Ր Զ. Պ...

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԵՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՐ
Ընդսէջ Հրլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսեսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1089	Գոմս	1497	Կոզ	1011	Մալմ	724	Բոզարիս	186
Ալէրթ	3607	Գոնկս	2906	Կրոնս	1695	Մարինկս	2273	Սարֆիս	1113
Անտէլս	1541	Գորսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ցիբիս	1735
Արիսոզս	2377	Տիտս	4311	Հիտալկս	1581	Միքատս	3557	Միլլս	1193
Գասանս	1822	Տամնս	937	Հինատ	3720	Միլս	1057	Մբէրս	1200
Գորոտինս	1264	Տուրս	2383	Հորատիս	3600	Մոնդէպլլս	1735	Թասսս	1328
Գրաս	1076	Տրարս	1713	Հուսկլէր	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսն	1846
Գրիլս	841	Տինամս	504	Իակս	2334	Նէրս	1083	Թորիս	3827
Գրանֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտատս	5541	Սէրս	4100	Թորլէտս	1470
Դէլրս	1671	Էլտորատս	1520	Ձիլնս	1080	Սնաքարիս	4036	Թորրիտս	487
Գալիբաս	1337	Էրազս	1841	Քէլսս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1241	Ֆիտս	954	Քոլրինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասբս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քոլնս	1700	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիբակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիալեա	2229	Վորքուրնս	2396
Սիսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4532	Լէբանոս	2272	Բինալտս	1663	Եէտս	1850
Գիս	2697	Կալիլէս	3060	Լիվորնս	1643	Բոլլս	1613	Զէրս	1200
Գոլորատս	4233	Կիրանս	1243	Լորէնցս	3191	Բոմէս	1789		

Տալսս չոգենաւը Նաւապետ Բիքքրին, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 25ի։

Քօնկս չոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնուի ի Հրլ և ամսոյս 26ի պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻԻԶՕՏ
Թիւ 23—24, Բիւլիւք Մէհլէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան Երթեւեկութիւններ

Գ. 17/30 Սակսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Գ. 18/1 Իզմիր, Բիրէ, Ազիքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հարաւարկցու. Պիւն Ազիքսանդրիային Բոր-Սաիտ, Թաֆիա, Պէրութ, Թարտարուս-Շամ.
Գ. 18/1 Գուրկաղ, Գանռնս, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի.
Հ. 19/2 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Գիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Հ. 19/2 Սեվաստարոյ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 20/3 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 21/4 Տարտանել, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս Թարապուրա-Շամ, Պէրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Ազիքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒԹԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱԳԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍԳՍՈՒՈՒԹ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐ

Սեպտ 29ի Անգադրի Անատ եղեքին
ՍԵՏՈՒՈՒՄՆԵՐ

Սեպտ 30ին Ենգադրի, ս.գ. Մարսիլիա։ Տօնեալ ուղղակի Բարիզի համար։
Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք։ Տեղեկութիւնները հարցուցեցեք Գ. Բաղանի Թ 4 Հոյ կիրակոյն գրասենեակին։ 516 Թ. ՌԷՊՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի եւ Արեւելից միջեւ՝ բանող օդագնաց։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմինեան	10500	Էմիրշիրն	3500
Քէսարիան	10500	Արքայն	3000
Լանքասարիան	9000	Այմէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապան	3000
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ձորձիան	8000	Անտալուգիան	2500
Գասկոնիան	8000	Ալզաշիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրմիան	3700	Մինեաս	900
Վալենիան	3700	Օրտրոս	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպան	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այսուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շրջենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Ղալաթիա, քարտիին վրայ
600 մաքսատան հին տեղը

ՓԻՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որ ամիսը երկու անգամ կը մեկնին
Լիվերբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Ճաբսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուբրանիա	12950	Վէրլա	3229
Ֆամբանիա	12950	Բավլա	2945
Նուբիանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սերվիա	7392	Այբերս	2381
Ուրանի	7269	Շերպուրկ	1614

Դիմել առ ՅՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6 7 8 Ղալաթիա, Բարձ Մուսթաֆա փողոց։ 255

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ